

Els Dibuixos

SANTIAGO ROQUETA

“El progrés i els descobriments es donen en el domini de la ciència, però no en el de les arts...; tot artista comença per ell mateix un esforç individual al qual no poden ajudar ni destorbar els esforços de cap altre...”¹

Aquesta cita de Proust es pot aplicar al quefer professional de Duran i Reynals: una trajectòria individualista, motivada per les seves vivències personals, els seus viatges i els seus amics, i en conseqüència per l'aprenentatge diari, la decisió de qui vol com a mestres i qui oblida, les seves “conversions” a allò que ell considera estils, comptant-hi l'internacional, però sempre amb un “penchant” poderós cap el neoclassicisme, el qual recupera després de la guerra. Oriol Bohigas en diu al respecte:

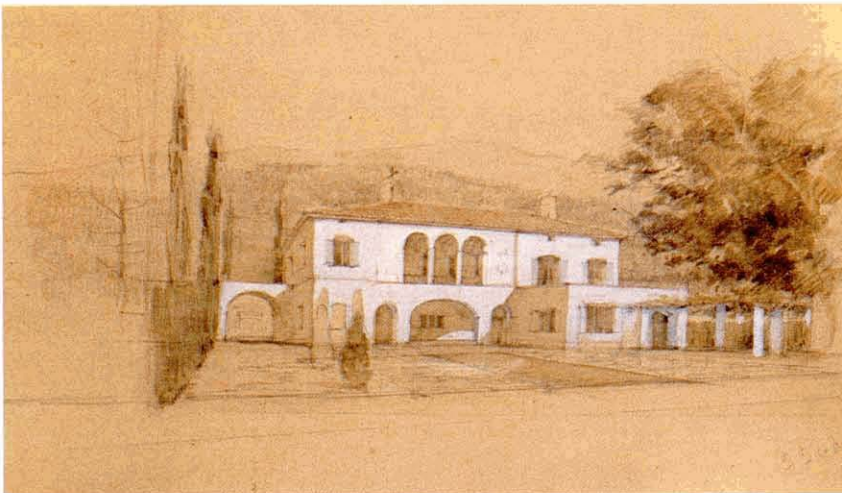
“La seva sensibilitat pel disseny, la seva cultura –resistent als aïllaments a través d'un ampli cultiu de les arts i les lletres– i sobretot la intel·ligent elecció del model històric (el neoclassicisme residencial urbà anglosaxó) li permeteren de sobreviure a pesar de les inevitables dificultats de la seva postura. La seva obra és l'únic respir cultural els anys del primer franquisme a Barcelon.”²

Atent sempre a la importància cabdal de l'arquitectura com a fet cultural, dissenya tant tot conversant com a la taula de dibuix, on només aborda les qüestions d'imatge, deixant gairebé sempre els problemes funcionals o tecnològics als seus col·laboradors. En aquest aspecte és un representant arquetípic de professional de l'arquitectura, amb una conscient i conseqüent limitació i depuració del seu àmbit d'intervenció (en uns moments

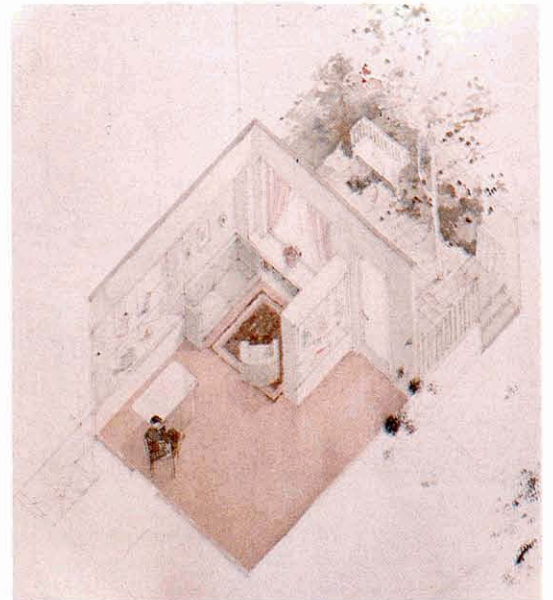

Casa a la Urbanització Montcabré. Perspectiva a llapis i aquarel·la. 1959.

Perspectiva a llapis de colors i aquarel·la.

Axonomètrica interior de la decoració d'una botiga de nines "Mariquita Pérez". Aquarel·la i llapis.

Ermита per al Sr. Pujol a Cabrera de Mar (1952). Perspectiva a llapis i aquarel·la.

en els quals això era possible i no simplement un “desideratum”, com ara).

Actualment és força rar que els arquitectes utilitzin el dibuix com a instrument bàsic de projectació o com a simple constatació de la validesa de les idees realitzades.

Però, encara que l'arquitectura tingui el seu propi llenguatge i s'expliqui per ella mateixa sense necessitat de ser descrita i un dibuix d'un edifici no sigui l'edifici ni tampoc el sigui la seva descripció literària, l'abandonament d'aquestes activitats pot provocar un acriticisme perillósíssim en la classe professional.

Després de la guerra civil, l'arquitectura caigué en un abisme cultural i com a conseqüència d'això el primer que es deteriorà fou el recolzament dels instruments de control sobre la validesa, la qualitat i l'oportunitat de l'obra; per perpetuar aquesta situació, les Escoles d'Arquitectura anaren marginant les matèries més especulatives (i el dibuix n'és una) i potenciaren una imatge tecnocràtica de la professió.

D'aquesta manera, i amb la complicitat d'oportunistes interpretacions de les avantguardes europees, s'anà perdent una disciplina que havia estat característica del quefer arquitectònic i que hi havia estat estretament associada: el dibuix.

Els dibuixos de Duran i Reynals són un exemple

il·lustre d'aquesta manera de fer que els arquitectes d'abans de l'estraperlo *utilitzaven* com a codi habitual i que amb més o menys habilitat era assumida per tothom. El seu amor per l'arquitectura l'obligava a acostar-s'hi a través del dibuix, ja en la seva època d'estudiant.

“... dibuixava i aquarel·lava perspectives, petites obres mestres en el gènere, de les quals rebia nombrosos encàrrecs, entre els quals, els meus”, diu Rubió.³

Era una manera de *dibuixar* que s'aprenia segons les regles d'un academicisme peculiar, molt català, empeltat d'impressionisme i del qual el darrer baluard, ja desaparegut, fou l'Acadèmia Baixas.

Servia per explicar qualsevol cosa, com passa amb tot llenguatge complet i elaborat, i era a l'abast de totes les sensibilitats i aptituds, com l'escriptura.

Per això no veiem Duran i Reynals com una excepció. Però ens interessa per la seva especial qualitat, que fa que els seus dibuixos constitueixin un autèntic manual, fàcil d'entendre, d'assumir i, per què no? d'aplicar.

NOTES

- (1) M. Proust, *A la recherche du temps perdu*, II, pàg. 470. (2) O. Bohigas, *Gracias y desgracias de los lenguajes clásicos en Barcelona*, “Arquitecturas Bis”, núms. 30-31. (3) Nicolau M. Rubió i Tudurí, *El arquitecto Duran i Reynals, artista clásico*, “Cuadernos”, núm. 65.